

**Legal tech. Czyli jak
bezpiecznie korzystać
z narzędzi informatycznych
w organizacji, w tym
w kancelarii oraz dziale
prawnym**

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Przedmowa

Czy prawnicy przetrwają? A może zastąpią nas roboty i automaty? A sztuczna inteligencja zastąpi nas w poradach prawnych, tworzeniu umów czy wydawania wyroków? Czy efektywność narzędzi *LegalTech* jest większa i lepsza od pracy prawników? A może jesteśmy jednak niezastępowalni, nieusuwalni i nie mamy się czym martwić, a rola prawnika nie ulegnie zmianie? Czymże jest *LegalTech*? Jak wdrożyć jego narzędzia do kancelarii? Czy to konieczne, czy tylko przydatne? A może, w związku z tym iż efektywność narzędzi *LegalTech* bywa lepsza od pracy ludzkiej, aby dopełnić należytej staranności po stronie prawnika, nie mamy wyjścia i musimy te narzędzia wdrożyć? A brak ich wdrożenia skutkować będzie odpowiedzialnością dyscyplinarną? Co przyniesie przyszłość i jak się do niej przygotować? Na te i wiele innych pytań spróbujemy odpowiedzieć w niniejszej monografii będącej efektem badań naukowych międzyuczelnianego zespołu naukowców polskich i zagranicznych uczelni zajmujących się problemami nowych technologii i prawa w aspekcie gospodarki cyfrowej 3.0 i gospodarki 4.0. Dla czytelników po raz pierwszy spotykających się z *LegalTech* poruszane zagadnienia na pierwszy rzut oka mogą wydawać się futurystyczne, w wielu aspektach oderwane od tego co dotychczas znaliśmy i kultywowaliśmy. Jednak zagłębienie się w problematykę wskazuje, iż to po prostu kolejny etap rozwoju prawa, kontynuacja wielu dotychczasowych koncepcji, czy też ich rozwinięcie. Kolejny etap rozwoju. Co może niektórych zaskakiwać: to połączenie dotychczas oddzielnie funkcjonujących „światów” prawa, inżynierii, informatyki i techniki. Do niedawna „światy” te funkcjonowały odrębnie. Prawo regulowało zagadnienia techniczne, wskazywało normy techniczne, wpływało na sposób budowania czy funkcjonowania systemów informatycznych, w tym platform inter-

netowych a inżynierowie stosowali się do wskazówek, czy też opinii prawników. To prawo i prawnicy regulowali technikę i wskazywali kierunki wdrożeń. Ostatni etap rewolucji cyfrowej dosyć istotnie zmienił tę sytuację, powodując zrównanie prawa i techniki, a co za tym idzie wpływu prawników na inżynierów. Coraz częściej inżynieria wchodzi w domenę zarezerwowaną do niedawna wyłącznie dla prawników, a systemy informatyczne skutecznie zastępują pracę prawnika. W niektórych aspektach, jak np. *blockchain* czy *Bitcoin* inżynieria wręcz wyprzedziła prawo, zmuszając prawników do nauki, wytoczyła kierunki badań naukowych i wymusiła nowe, konieczne dla rynku regulacji prawnych. Czy czeka nas hegemonia inżynierii, a co za tym idzie, inżynierów nad prawnikami? Zastępowanie nas systemami informatycznymi?

Przed nami wyzwanie dotyczące rozwoju AI i jej regulacji, o ile to w ogóle możliwe. Sztuczna inteligencja już dzisiaj zmienia w sposób istotny gospodarkę, powoduje przetasowania także na arenie międzynarodowej. Zmieniając niektóre zawody, tworząc nowe, ale równocześnie likwidując szereg dotychczasowych. Pytanie – jak AI wpływa obecnie i jak wpłynie w przyszłości na funkcjonowanie, kształcenie i pracę prawników? Co nas czeka? Czy zostaniemy zastąpieni? Zastosowanie AI w pracy prawnika jest już rzeczywistością. Może niewidoczną z perspektywy małych kancelarii, ale skutecznie realizowaną przez bardzo duże i duże organizacje. Z czasem, w naszym mniemaniu niedługim, zmieni także pracę w małych kancelariach. Jak się do tego przygotować? Czy można się przed tym uchronić? Te i inne pytania zadajemy w naszych badaniach naukowych, próbując na nie odpowiedzieć. Problem w tym, iż odpowiedź na jedno pytanie generuje co najmniej kilka następnych. Czy można przewidzieć rolę prawników za lat 5–10? Chyba nie. Można co najwyżej pokazywać kierunek i trend zmian.

Nowoczesny prawnik nie może funkcjonować bez wsparcia narzędzi, systemów informatycznych, ale także algorytmów, czy też systemów eksperckich wspierających jego pracę. Standardem jest komunikacja elektroniczna, czy to z klientami, czy też organami administracji, bądź z sądem. Systemy informatyczne wspierają wewnętrzną pracę w kancelarii. Czy to w zakresie współdzielenia i zarządzania

pracą, bądź poprzez systemy eksperckie. Dla wielu prawników jest to synonim nowoczesności.

Druga dekada XXI w. to dekada danych, ale także pierwszych kodów zastępujących umowy, czy nawet prawo; to globalizacja, waluty cyfrowe, *blockchain* i DLT. Właśnie wchodzimy w trzecią dekadę XXI w. – dekadę gospodarki cyfrowej, automatyzacji: procesów, pracy, wydawania decyzji, komunikacji, minimalizacji powtarzalnych przez ludzi czynności. Dekadę sztucznej inteligencji, ale przede wszystkim kodów algorytmicznych. Dekadę odejścia nie tylko od tradycyjnych dokumentów, ale także ich wersji elektronicznych, na rzecz danetyzacji. Odejścia od tradycyjnej komunikacji elektronicznej na rzecz dostępu do danych, robotyzacji, botyzacji i automatycznej wymiany danych. Wchodzimy w dekadę zapisywania danych w algorytmach i potwierdzania ich przez algorytmy. Dekadę powiązania domniezań prawnych nie tylko z czynnościami dokonanymi przez osoby zaufania publicznego, ale przez algorytmy i wpisy w rozproszonych rejestrach. Ale przede wszystkim to czas rozwoju AI. Jak wskazuje prof. *Richard Susskind* (Oxford) jesteśmy w końcówce okresu przejściowego z epoki druku do epoki cyfrowej¹. Od tego nie ma odwrotu.

Celem naszych badań naukowych jest wskazanie jak zmienia się obecnie, ale też jak bardzo zmieni się w najbliższych latach sposób funkcjonowania prawnika, a co za tym idzie kancelarii prawnych. **Nastaje czas algorytmów, czas technologizacji prawa, czas *LegalTech*.**

Publikacja składa się z trzech części: podstaw teoretyczno-prawnych następujących zmian, aspektów praktycznych oraz rysu futurologicznego – prawnicy przyszłości.

W pierwszej części wskazujemy na problematykę powiązania kodów algorytmicznych i prawa, zarówno prywatnego jak i publicznego. Nadto problem tokenizacji wartości, algorytmizacji procedur i prawa oraz zastosowanie *LegalTech* w sądownictwie, organach ścigania, kancelariach i korporacjach prawniczych czy w codziennej indywidualnej pracy prawnika.

Druga część ma aspekt praktyczny, w ramach której wskazujemy na praktyczne zastosowanie *LegalTech*. Przede wszystkim problem

---

¹ R. Susskind, *Online courts and the future of justice*, Oxford 2019, s. 42.

danych, danetyzacji, korzystania z chmury. Dla prawników istotna jest metodologia wprowadzenia narzędzi *LegalTech* do kancelarii. *Compliance* w organizacji. Wykorzystanie *blockchain* i powiązania z wpisem w nim skutków prawnych, cyberbezpieczeństwo, czy wreszcie nowoczesna, niekoniecznie oparta o pocztę elektroniczną, komunikacja wewnątrz kancelarii, z klientami czy organami administracji i sądownictwem. Odrębny wyzwaniem jest AI w pracy prawnika.

Ostatnia część ma charakter futurologiczny, w której na podstawie badań oraz raportów zostanie podjęta próba wskazania kierunku zmian pracy prawnika i jego roli w nieodległej przyszłości. Obok prawników rozdział ten został przygotowany przez specjalistów z Microsoft, Google czy Samsunga.

Czy zawód prawnika zniknie? Nie, ale mocno się zmieni. Nasze badania są próbą wskazania w jakim kierunku zmierzamy. I jak już dzisiaj przygotować siebie i swoją kancelarię do zmian które nadeszły i tych które nadchodzą oraz jak kształcić studentów oraz aplikantów.

W imieniu całego zespołu badawczego,
życząc miłej lektury
dr hab. *Dariusz Szostek*, prof. UO

[Przejdź do księgarni →](#)